

III. Situační zpráva státní pokladny

Státní pokladna (dále též „SP“) zahrnuje souhrn peněžních prostředků, které jsou odděleně vedeny na:

- příjmových a výdajových účtech státního rozpočtu,
- účtech státních finančních aktiv,
- účtech pro řízení likvidity státní pokladny a pro řízení státního dluhu,
- účtech finančních a celních úřadů, na kterých jsou spravovány daňové a jiné příjmy, které jsou následně určeny rozpočtům územních samosprávných celků, státním fondům, Národnímu fondu (NF), rezervním fondům organizačních složek státu, do státních finančních aktiv a na účtech určených ke správě peněžních prostředků z vybraných cel určených k odvodům do vlastních zdrojů Evropské unie,
- účtech rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu,
- účtech cizích a podobných prostředků organizačních složek státu, jež nejsou součástí příjmů nebo výdajů státního rozpočtu, na účtech závodního stravování, sdružených prostředků,
- účtech příspěvkových organizací,
- účtech státních fondů a Národního fondu,
- zvláštních účtech podle zákona, kterým se ruší Fond národního majetku ČR (FNM),
- účtech státní organizace Správa železniční dopravní cesty určených k příjmu dotací ze státního rozpočtu,
- účtech státních fondů a NF,
- účtech územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí určených k příjmu dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu, státních fondů a NF,
- účtech Regionálních rad regionů soudržnosti určených k příjmu dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu a NF na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje,
- účtech veřejných výzkumných institucí určených k příjmu podpor výzkumných záměrů nebo projektů výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu,
- účtech veřejných vysokých škol určených k příjmu příspěvků ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost a k příjmu podpor výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ze státního rozpočtu a dotací ze státního rozpočtu a NF a
- účtech dalších právnických osob vedených se souhlasem Ministerstva financí u České národní banky.

Účty podřízené státní pokladně jsou podřízeny jednotlivým souhrnným účtům státní pokladny. Celkový součet peněžních prostředků na účtech podřízených jednotlivým souhrnným účtům SP nesmí být záporný. Přebytky prostředků na jednotlivých souhrnných účtech státní pokladny může Ministerstvo financí krátkodobě ukládat nebo investovat na finančním trhu s cílem minimalizace výdajů spojených s řízením likvidity státní pokladny a řízením státního dluhu.

Od roku 2013 dochází v souvislosti s novelou zákona o rozpočtových pravidlech k dalšímu postupnému rozšiřování okruhu prostředků příslušejících do SP a jejich zapojení do financování a řízení likvidity SP. Přehled o objemech a druzích prostředků zahrnovaných do státní pokladny (vedených v korunách) podává následující tabulka.

Tabulka č. 12: Souhrnné účty státní pokladny (v mil. Kč)

Ukazatel	30.9.2014 (1)	30.9.2015 (2)	Rozdíl (2-1)	Index v % (2:1)
1. Státní rozpočet - saldo příjmů a výdajů	-34 391	-2 775	31 616	8,1
v tom - příjmy	826 383	908 536	82 153	109,9
- výdaje	860 774	911 311	50 537	105,9
2. Prostředky na účtech SFA				
- saldo příjmů a výdajů	83 025	99 644	16 619	120,0
- z toho: prostředky na umořovacím účtu	51 852	65 779	13 927	126,9
3. Příjmy veřejných rozpočtů spravované FÚ, CÚ				
- saldo příjmů a výdajů	11 313	11 419	106	100,9
v tom - příjmy celkem	166 574	172 779	6 205	103,7
- výdaje celkem	155 261	161 360	6 099	103,9
4. Fondy organizačních složek státu				
- saldo příjmů a výdajů	3 037	3 558	521	117,2
5. Cizí prostředky organizačních složek státu				
- saldo příjmů a výdajů	14 508	14 019	-489	96,6
6. Účty příspěvkových organizací				
- saldo příjmů a výdajů	2 949	2 855	-94	96,8
7. Účty státních fondů a Národního fondu (v Kč)				
- saldo příjmů a výdajů	43 311	46 264	2 953	106,8
8. Účet bývalého Fondu národního majetku				
- saldo příjmů a výdajů	23 497	23 391	-106	99,5
9. Ostatní subjekty				
- saldo příjmů a výdajů	12 300	13 564	1 264	110,3
A. Prostředky státní pokladny celkem (součet 1. až 9.)	159 549	211 939	52 390	132,8
B. Financování státní pokladny:				
- dluhopisové (vč. ú. 3973)	-157 079	-210 154	-53 075	133,8
- účet hospodaření státního rozpočtu	-2 465	-1 781	684	72,3
C. Celková pozice státní pokladny (A+B)	5	4	-1	80,0

Jak je patrné z tabulky, státní pokladna byla v 1.-3. čtvrtletí 2015 v největší míře tvořena prostředky na účtech státních finančních aktiv a na účtech státních fondů a Národního fondu /v Kč/ (měřeno výší salda příjmů a výdajů). Na účtech státních finančních aktiv byly, podobně jako v roce 2014, vykazovány prostředky rezervy na důchodovou reformu, resp. prostředky účelově určené ke krytí výdajů státního rozpočtu v průběhu roku (např. na restituce, povodně apod.), a též prostředky získané dřívějšími emisemi státních dluhopisů (evidované na tzv. umořovacím účtu). Zapojení prostředků umořovacího účtu v rámci souhrnných účtů SP se proti roku 2014 zvýšilo (o 13,9 mld. Kč). V souladu se záměrem postupného rozšiřování okruhu institucí, majících své prostředky povinně ve státní pokladně, jsou od roku 2013 v rámci státní pokladny vykazovány též účty státních fondů a Národního fondu, účty cizích prostředků organizačních složek státu, účty územních samosprávných celků, veřejných výzkumných institucí, veřejných vysokých škol, příspěvkových organizací a dalších subjektů v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech.

Celková pozice souhrnných účtů SP ke konci září 2015 ve výši 4 mil. Kč je tvořena součtem:

- **schodku státního rozpočtu ve výši 2,8 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy v objemu 908,5 mld. Kč a výdaji ve výši 911,3 mld. Kč,
- **prostředků na účtech státních finančních aktiv ve výši 99,6 mld. Kč**, představujících zůstatky účelových prostředků vedených na vkladových účtech u ČNB (na umořovacím účtu 65,8 mld. Kč, na účtu rezervy pro důchodovou reformu 22,9 mld. Kč, na účtu zvláštních účelových prostředků 9,1 mld. Kč, na účtu pro úhradu restitucí a ostatních účelových prostředků pro Ministerstvo zemědělství 122 mil. Kč, na účtu prostředků z malé privatizace na výdaje spojené se zánikem věcných břemen 661 mil. Kč, na účtu prostředků úrazového pojištění 678 mil. Kč, na účtu státních finančních rezerv 266 mil. Kč, na účtu prostředků na odstraňování důsledků povodní 80 mil. Kč, na umořovacím účtu cizích prostředků 3 mil. Kč a dalších),
- **zůstatku příjmů a výdajů veřejných rozpočtů spravovaných finančními a celními úřady ve výši 11,4 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy (nárokem) z celostátního výnosu daní a skutečným převodem daňových příjmů územním rozpočtům (jde o prostředky na účtech finančních úřadů určené pro územní orgány – obce a kraje – za daň z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a některé další daňové příjmy, korigované provedenými převody do územních rozpočtů prostřednictvím převodových účtů); obdobně jde o příjmy a poplatky náležející Státnímu fondu dopravní infrastruktury a Státnímu fondu životního prostředí, o převody sdílených příjmů (cla) do rozpočtu EU a státního rozpočtu, o převod odvodu z loterií do státního rozpočtu, pojistného na důchodové spoření a další prostředky,
- **zůstatku na účtech fondů** organizačních složek státu v celkové výši **4,0 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do rezervních fondů a fondů kulturních a sociálních potřeb a prostředků čerpaných,
- **zůstatku na účtech cizích prostředků** organizačních složek státu v celkové výši **14,0 mld. Kč**, představujícího saldo přijatých a čerpaných cizích a zvláštních mimorozpočtových prostředků jako jsou např. soudní a jiné úschovy prostředků, prostředky zabavené v rámci trestního řízení (§ 78 a 79 trestního řádu), prostředky na narovnání škod v trestním řízení (§ 309 trestního řádu), prostředky dočasně inkasované pro zajištění celního dluhu v rámci celního řízení, srážky ze mzdy zaměstnanců z titulu exekuce, peněžní částky (konta) vězňů, pacientů a chovanců v léčebných a jiných ústavech, prostředky spojené s placením náhrad výdajů za odborné úkony prováděné na žádost (SÚKL, úhrady za žádosti o registraci léčiv, povolení výroby léčiv, vydání certifikátů atd.), omylem došlé peněžní prostředky, sdružené prostředky, zálohy na soudní řízení a na návrhy konkurzů a insolvenčního řízení, kauce v trestním řízení, složené jistoty (na předběžná opatření), prostředky jistot k zajištění pohledávek podle § 4b zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách atd. Patří sem též platy a související výdaje pracovníků OSS za měsíc prosinec, vyplácené v lednu následujícího roku, prostředky, které správci kapitol soustřeďují v rámci finančního vypořádání od příjemců prostředků ze státního rozpočtu apod.,
- **zůstatku na účtech příspěvkových organizací** v celkové výši **2,9 mld. Kč**,

- **zůstatku na účtech státních fondů a Národního fondu /v Kč/ v celkové výši 46,3 mld. Kč;** na státní fondy připadá částka 35,3 mld. Kč a na Národní fond částka 11,0 mld. Kč,
- **zůstatku na účtu bývalého Fondu národního majetku v celkové výši 23,4 mld. Kč,**
- **zůstatku na účtech ostatních subjektů ve výši 13,6 mld. Kč,** které se nejvíce týkají územních samosprávných celků (8,5 mld. Kč), veřejných vysokých škol (1,6 mld. Kč), veřejných výzkumných institucí (524 mil. Kč), regionálních rad regionů soudržnosti (177 mil. Kč), státní organizace Správa železniční dopravní cesty (83 mil. Kč) a ostatních právnických osob se souhlasem Ministerstva financí (2,6 mld. Kč),
- **zůstatku dluhopisového financování státní pokladny ve výši -210,2 mld. Kč,** které představuje dočasné reinvestování určených prostředků státní pokladny formou nákupu pokladničních poukázek ČNB, a tím získání úrokových výnosů, resp. úsporu úrokových nákladů v případě odkupu vlastních státních pokladničních poukázek Ministerstvem financí,
- **zůstatku financování státní pokladny prostřednictvím účtu hospodaření státního rozpočtu¹¹ ve výši -1,8 mld. Kč,** který slouží pro financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol z úvěrů od Evropské investiční banky a ze státních finančních aktiv.

Zůstatek volných („nevyužitých“) prostředků státní pokladny ke konci září 2015 ve výši 4 mil. Kč byl o 1 mil. Kč nižší než ke konci září 2014, když objem prostředků zahrnovaných do SP se meziročně zvýšil o 52,4 mld. Kč, tj. o 32,8 %. Meziroční zvýšení prostředků zahrnovaných do SP bylo ovlivněno především zvýšením stavu umořovacího účtu a výrazným poklesem schodku státního rozpočtu, v menší míře též nárůstem zůstatku účtů státních fondů a Národního fondu a účtů fondů OSS. Meziroční snížení prostředků bylo vykázáno na účtech cizích prostředků OSS, příspěvkových organizací a na účtu bývalého FNM.

¹¹ Účet „Hospodaření státního rozpočtu“ (ÚHSR) je oboustranným rozpočtovým účtem, na který se v poslední den roku převádí z umořovacího účtu částka určená na krytí deficitu státního rozpočtu (včetně odhadované rezervy na „dodatky“) z emisní činnosti MF. V případě nedostatku prostředků na umořovacím účtu se situace řeší vytvořením pasiva v potřebné výši na ÚFSD. V průběhu roku ÚHSR slouží rovněž k financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol (navýšením deficitu) z úvěrů EIB a ze SFA (nejedná se o výdaje kapitoly SD a OSFA). Věcně jde o financování výdaje jiné kapitoly, ke kterému dá kapitola SD nebo OSFA rozpočtovým opatřením povolení zvýšit výdaj. Kapitola výdaj provede, zvýší se schodek státního rozpočtu a ten je uhrazen buď z úvěru EIB anebo z účtu SFA, kdy výdaj z účtu aktiv představuje financující operaci a transfer (nikoliv příjem či výdaj státního rozpočtu).